

Populisternes politik er meget ens - og enormt dyr

Børsen den 23 mars 2023

Et af de mest interessante forskningsemner, der både er aktuelt, og hvor forskningen presser fremad for tiden, er de økonomiske konsekvenser af populisme. Da jeg forleden deltog i den årlige konference i Public Choice Society, var emnet derfor et af dem, jeg og flere af mine kolleger så frem til. Særligt ét bidrag viser, hvordan de nye populistiske regeringer opfører sig ligesom de gamle, men mere tålmodigt.

Den nye forskning blev præsenteret af João Pedro Bastos fra Texas Tech, der sammen med sin kollega Nicolas Cachanosky og Tomas Faintich fra Universidad del Cema i Buenos Aires er vendt tilbage til et klassisk populisteresultat.

For 32 år siden brød topøkonomerne Rudiger Dornbusch og Sebastian Edwards ny grund i politisk økonomi ved at vise, at populistiske regeringer i Latinamerika typisk skabte en 'boom-bust'-cyklus: Først starter populisterne med at udvide de offentlige budgetter, bruge en masse penge og ofte også presse lønstigninger igennem. Året efter begynder økonomien at stagnere, og der dannes flaskehalse på markederne. I det tredje år indtræffer kriser, der ofte er deciderede økonomiske kollaps.

João Pedro Bastos, der som ung brasilianer er vokset op med problemerne, har sammen med sine kolleger undersøgt, om det samme ødelæggende mønster gentager sig i dag.

De finder, at det i dag tager længere tid, før populistisk politik slår igennem. Mens konsekvenserne i sidste ende er de samme store problemer som før, er det virkelig interessante, grunden til at de tager længere tid: I Latinamerika har mange af dem i dag mulighed for at manøvrere sig ind på en position, hvor de kan vinde det næste valg.

De får dermed interesse i at beherske sig for at vinde valget og opfører sig derfor rimeligt til at starte med. Det er først, når deres politiske liv begynder at ebbe ud, at de virkelig elendige politikker kommer til at dominere sund fornuft.

Grunden til, at emnet er vigtigt, er, at også Europa har været præget af en bølge af nye populistiske politikere fra Ungarns Victor Orbán over den italienske leder Giorgia Meloni til Mette Frederiksen og Lars Løkke.

Om de nye populistiske regeringer kalder sig højre-eller venstreorienterede - eller bare patrioter som Orbán og Erdogan - er deres politik ofte meget ens, lig deres latinamerikanske kollegers, og lige så drevet af populistisk ideologi og økonomiske særinteresser.

Latinamerikanske erfaringer er derfor public choice-forskningens bedste bud på, hvordan den nye bølge af europæiske populistiske regeringer ender med at opføre sig. Bastos og hans kolleger peger paradoksalt på, at der er større risiko for elendig populistisk politik og dermed elendige økonomiske konsekvenser, fordi europæiske regeringer ofte har mindre chance for at overleve et valg.

Når den tid, de har til rådighed, er kort, bliver politikken hurtigere ideologisk, inkompetent og dyr for borgere og virksomheder.

Christian Bjørnskov